

ด่วนที่สุด
ที่ ศย ๐๑๖/ว ๕๕๓

สำนักงานศาลยุติธรรม
ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร
กทม. ๑๐๙๐๐

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง แจ้งประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การปล่อยชั่วคราว และการใช้สิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีอาญา)

เรียน หัวหน้าหน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การปล่อยชั่วคราว และการใช้สิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีอาญา)
๒. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และตารางเปรียบเทียบ
๓. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

ด้วยสำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การปล่อยชั่วคราว และการใช้สิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีอาญา) ไปยังคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีต่อไป คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในการประชุมคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐ แล้วมีมติมอบหมายให้คณะอนุกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมคณะที่ ๓ (ฝ่ายกฎหมาย) พิจารณาถ่วงดุลร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป”

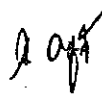
/สำนักงาน...

สำนักงานศาลยุติธรรมพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การตรากฎหมายของสำนักงานศาลยุติธรรมสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงได้ออกประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การปล่อยชั่วคราว และการใช้สิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีอาญา) เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขกับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ปราบปรามสิ่งที่ส่งมาด้วย

สำนักงานศาลยุติธรรมจึงขอแจ้งการประกาศดังกล่าวมายังท่านเพื่อทราบ และขอได้โปรดแจ้งให้ผู้พิพากษา ข้าราชการศาลยุติธรรม บุคลากรในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมและบุคคลทั่วไปเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ <http://lawsurvey.coj.go.th> หรือเว็บไซต์สำนักงานศาลยุติธรรม <http://www.coj.go.th> หัวข้อ ร่างกฎหมายที่รับฟังการแสดงความคิดเห็น หรือเว็บไซต์สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม <http://www.jla.coj.go.th> หัวข้อ รับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมาย ได้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐ เพื่อสำนักงานศาลยุติธรรมจะได้รวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นำไปประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอติคม อินทุฤดี)

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม

ส่วนพัฒนานักกฎหมาย (กัญจนพร)

โทร.๐ ๒๕๑๒ ๘๐๘๒

โทรสาร ๐ ๒๕๑๒ ๘๔๗๑

E-mail ojta@coj.go.th

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

- (๑) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ในการเรียกประกันและหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๐)
- (๒) กำหนดให้ศาลมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานศาลทำหน้าที่แจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีการปล่อยชั่วคราวของศาลหรือจับด้วยตนเองในกรณีจำเป็น (เพิ่มเติมมาตรา ๑๑๗ วรรคสาม)
- (๓) กำหนดให้การใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาต้องกระทำโดยสุจริต (เพิ่มเติมมาตรา ๑๖๑/๑)

เหตุผล

โดยที่บทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวในปัจจุบันกำหนดให้ การปล่อยชั่วคราวในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินห้าปีขึ้นไปต้องมีประกัน ทำให้เป็นภาระแก่ ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องหาประกันไว้ต่อเจ้าพนักงานหรือศาล ทั้งการปล่อยชั่วคราวโดยปราศจาก มาตรการกำกับดูแลและติดตามจับกุมผู้หลบหนีที่มีประสิทธิภาพทำให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวจำนวนมาก ฉวยโอกาสหลบหนี เกิดความเสียหายต่อกระบวนการยุติธรรมและความปลอดภัยของสังคม นอกจากนี้ ในการฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาปรากฏว่ามีการใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือบิดเบือน ข้อเท็จจริงเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยในหลายกรณี หรือฟ้องคดีโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่า ประโยชน์ที่พึงได้ตามปกติธรรมดา เช่น การยื่นฟ้องต่อศาลในพื้นที่ห่างไกลเพื่อให้จำเลยได้รับความลำบาก ในการเดินทางไปต่อสู้อัยการหรือการฟ้องจำเลยในข้อหาที่หนักกว่าความเป็นจริงเพื่อให้จำเลยต้องยอมกระทำ หรือไม่กระทำการอันเป็นการมิชอบโดยเฉพาะการฟ้องเพื่อคุกคามการใช้สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของ จำเลยในการป้องกันตนเองหรือปกป้องประโยชน์สาธารณะ อันเป็นการสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้ที่ ถูกฟ้องร้องและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อให้ระบบการปล่อยชั่วคราว รวมทั้งการฟ้องและ ดำเนินคดีอาญามีความเหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบันและสามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของ ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลซึ่ง
มาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทยบัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้
เพื่อลดการเรียกหลักประกันจากผู้ถูกปล่อยชั่วคราวและคุ้มครองความปลอดภัยแก่สาธารณชนไม่ให้
ได้รับอันตรายจากผู้ถูกปล่อยชั่วคราวที่หลบหนี รวมทั้งป้องกันมิให้มีการใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาโดย
ไม่สุจริตอันเป็นการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับ
เงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๑๑๐ แห่งประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ และความในวรรคสามของมาตรา ๑๑๐ แห่ง
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๐ ในกรณีมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เจ้าพนักงานหรือศาลจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้

การเรียกประกันหรือหลักประกันตามวรรคหนึ่งจะเรียกจนเกินควรแก่กรณีไม่ได้ และต้องคำนึงถึงเงื่อนไขและมาตรการป้องกันต่าง ๆ ที่ได้ใช้กับผู้ถูกปล่อยชั่วคราวประกอบด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือข้อบังคับของประธานศาลฎีกาแล้วแต่กรณี”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๑๑๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๕๘

“ถ้าผู้ต้องหาหรือจำเลยตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่ศาลสั่งปล่อยชั่วคราว ให้ศาลมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานศาลดำเนินการแจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น หรือถ้ามีเหตุจำเป็น ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้เอง และเมื่อจับได้แล้วให้นำผู้ถูกจับไปยังศาลโดยเร็ว”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๖๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในกรณีที่ราษฎรเป็นโจทก์ หากความปรากฏต่อศาลว่า โจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ ศาลจะมีคำสั่งไม่ประทับฟ้องนั้นก็ได้ และห้ามโจทก์ยื่นฟ้องคดีนั้นอีก คำสั่งเช่นว่านี้ไม่ตัดอำนาจพนักงานอัยการที่จะยื่นฟ้องคดีนั้นใหม่”

มาตรา ๖ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

ตารางเปรียบเทียบ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<p style="text-align: center;">ร่าง พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">..... โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา</p> <p style="text-align: center;">มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไข เพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”</p> <p style="text-align: center;">มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p>	

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๑๑๐ ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินห้าปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกันและจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้</p> <p>ในคดีอย่างอื่นจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้</p> <p>การเรียกประกันหรือหลักประกันตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองจะเรียกจนเกินควรแก่กรณีมิได้ และต้องค้ำประกันถึงเงื่อนไขและมาตรการป้องกันต่าง ๆ ที่ได้ใช้กับผู้ถูกปล่อยชั่วคราวประกอบด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือข้อบังคับของประธานศาลฎีกา แล้วแต่กรณี</p>	<p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๑๑๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ และความในวรรคสามของมาตรา ๑๑๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๑๐ ในกรณีมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเจ้าพนักงานหรือศาลจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้</p> <p>การเรียกประกันหรือหลักประกันตามวรรคหนึ่งจะเรียกจนเกินควรแก่กรณีมิได้ และต้องค้ำประกันถึงเงื่อนไขและมาตรการป้องกันต่าง ๆ ที่ได้ใช้กับผู้ถูกปล่อยชั่วคราวประกอบด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือข้อบังคับของประธานศาลฎีกา แล้วแต่กรณี”</p>	<p>เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการเรียกประกันและหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๐)</p>

	<p>มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๑๑๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๕๘</p> <p>“ถ้าผู้ต้องหาหรือจำเลยตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่ศาลสั่งปล่อยชั่วคราว ให้ศาลมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานศาลดำเนินการแจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น หรือถ้ามีเหตุจำเป็น ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้เอง และเมื่อจับได้แล้ว ให้นำผู้ถูกจับไปยังศาลโดยเร็ว”</p>	<p>เพื่อกำหนดให้ศาลมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานศาลทำหน้าที่แจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีการปล่อยชั่วคราวของศาลหรือจับด้วยตนเองในกรณีจำเป็น (เพิ่มเติมมาตรา ๑๑๗ วรรคสาม)</p>
	<p>มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๖๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>“ในกรณีที่ราษฎรเป็นโจทก์ หากความปรากฏต่อศาลว่า โจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ ศาลจะมีคำสั่งไม่ประทับฟ้องนั้นก็ได้ และห้ามโจทก์ยื่นฟ้องคดีนั้นอีก คำสั่งเช่นว่านี้ไม่ตัดอำนาจพนักงานอัยการที่จะยื่นฟ้องคดีนั้นใหม่”</p>	<p>เพื่อกำหนดให้การใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาต้องกระทำโดยสุจริต (เพิ่มเติมมาตรา ๑๖๑/๑)</p>

	<p>มาตรา ๖ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตาม พระราชบัญญัตินี้</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>.....</p>	
--	---	--

กัญจนพร แก้วไข ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(การปล่อยชั่วคราว และการใช้สิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีอาญา)

๑. สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ในการดำเนินคดีอาญา มีหลักการพื้นฐานของกฎหมายที่ให้สันนิษฐานว่าบุคคลทุกคน ซึ่งถูกกล่าวหาว่ามีความผิดอาญา มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะมีการพิสูจน์ว่ามีความผิดตามกฎหมาย (Presumption of Innocence) และโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติรับรองหลักการดังกล่าวไว้ในมาตรา ๒๙ วรรคสอง วรรคสามและวรรคห้า โดยบัญญัติให้ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใด ได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหา หรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี และคำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวในปัจจุบันยังให้ความสำคัญกับหลักประกันและความน่าเชื่อถือของผู้ประกัน และถือเป็นปัจจัยหนึ่งในการพิจารณาปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ส่งผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะยากจนไม่สามารถหาหลักประกันเพื่อขอปล่อยชั่วคราวต้องถูกคุมขัง มิฉะนั้น ก็ต้องกู้ยืมเงินหรือเช่าหลักประกันจากนายประกันอาชีพเพื่อนำมาเป็นหลักประกันในการปล่อยชั่วคราว ส่งผลให้เกิดภาระหนี้สินตามมาอย่างมากโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยดังกล่าวอาจจะไม่มีพฤติกรรมหลบหนี ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น

นอกจากนี้ การฟ้องคดีอาญาในปัจจุบันปรากฏปัญหาว่า คดีจำนวนมากไม่น้อยที่โจทก์ใช้สิทธิโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่น ยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ เช่น การยื่นฟ้องต่อศาลในพื้นที่ห่างไกลเพื่อให้จำเลยได้รับความลำบาก และต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการเดินทางไปต่อสู้อัยการ หรือการฟ้องจำเลยในข้อหาที่หนักกว่าความเป็นจริงเพื่อต่อรองให้จำเลยต้องยอมกระทำหรือไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นการมิชอบ โดยเฉพาะการฟ้องร้องเพื่อคุกคามการใช้สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของจำเลยในการป้องกันตนเองหรือป้องกันประโยชน์สาธารณะ ทำให้มีคดีขึ้นสู่การไต่สวนมูลฟ้องของศาลเป็นจำนวนมากซึ่งสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้ที่ถูกฟ้องร้องและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

๒. ความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายขึ้น

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในครั้งนี้ เป็นการแก้ไขหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราว โดยเจ้าพนักงานหรือศาลจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้ โดยคำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็นในการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งพิจารณาจากข้อมูลความเสี่ยงที่จะหลบหนีหรือก่อเหตุร้ายหลังปล่อยชั่วคราวเป็นรายบุคคลเป็นสำคัญมากกว่าการพิจารณาหลักประกันหรือความน่าเชื่อถือของผู้ประกัน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาหรือ

จำเลยซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันได้รับโอกาสในการปล่อยชั่วคราวที่เท่าเทียมกัน อันเป็นการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของคนในสังคมและเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน นอกจากนี้ การที่ราษฎรซึ่งเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาโดยใช้สิทธิโดยไม่สุจริต บิดเบือนข้อเท็จจริง กลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลย หรือมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ ปัจจุบันยังขาดมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินการ จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีอาญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วสมกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายและสอดคล้องกับหลักนิติธรรม

๓. หลักการอันเป็นสาระสำคัญของกฎหมาย

๓.๑ แก้ไขหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในคดีอาญา เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวหรือศาลจะสั่งปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้

๓.๒ กำหนดให้ศาลมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานศาลเพื่อแจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีในชั้นศาล และหากมีเหตุจำเป็น ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้เอง และเมื่อจับได้แล้วให้นำผู้ถูกจับไปยังศาลโดยเร็ว

๓.๓ กำหนดให้ศาลมีอำนาจไม่ประทับฟ้อง หากปรากฏต่อศาลว่าโจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ

๔. ประเด็นที่จะรับฟังความคิดเห็น

๔.๑ การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวหรือศาลจะสั่งปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้

๔.๒ การกำหนดให้ศาลมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานศาลเพื่อแจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีในชั้นศาล และหากมีเหตุจำเป็น ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้เอง

๔.๓ กำหนดให้ศาลมีอำนาจไม่ประทับฟ้อง หากปรากฏต่อศาลว่าโจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ

๕. วิเคราะห์ผลกระทบและความคุ้มค่า

๕.๑ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ผู้พิพากษา ข้าราชการศาลยุติธรรม หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและบุคคลทั่วไป

๕.๒ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

(๑) ด้านเศรษฐกิจ

- เชิงบวก

เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกดำเนินคดีอาญาได้รับโอกาสในการปล่อยชั่วคราวมากขึ้นส่งผลดีให้บุคคลดังกล่าวไม่ถูกควบคุมตัว สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมตามปกติ ประกอบอาชีพ มีรายได้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัว ทำให้ประเทศชาติมีรายได้นำเงินรายได้มาพัฒนาประเทศต่อไป และส่งผลให้รัฐบาลไม่ต้องแบกรับต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการดูแลผู้ต้องขังที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว รวมทั้งช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของคนในสังคม นอกจากนี้ เมื่อมีมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการกลั่นแกล้งฟ้องร้องคดีโดยไม่สุจริต ส่งผลให้การพิจารณาคดีอาญามีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ส่งผลดีต่อความน่าเชื่อถือในการลงทุนทางเศรษฐกิจและเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการพัฒนาประเทศ

- เชิงลบ ไม่มี

(๒) ด้านสังคม

- เชิงบวก

ร่างพระราชบัญญัตินี้แก้ไขหลักเกณฑ์การพิจารณาปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ให้เจ้าพนักงานหรือศาลจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้ ย่อมส่งผลดีในการลดความเหลื่อมล้ำของคนในสังคม ทำให้การพิจารณาปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ การให้อำนาจศาลไม่ประทับฟ้องในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์เมื่อความปรากฏต่อศาลว่าโจทก์ใช้สิทธิโดยไม่สุจริต หรือเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลย ส่งผลดีต่อสังคมทำให้เป็นหลักประกันว่าการดำเนินคดีในศาลต้องเป็นไปโดยสุจริต คຸ້ມครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในการแสดงความคิดเห็น และสร้างความเชื่อมั่นต่อการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม

- เชิงลบ

การที่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งไม่รับฟ้องคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ได้ถ้าได้ความว่า โจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบอาจทำให้สังคมเกิดความระแวงสงสัยว่าสิทธิของตนเองที่ถูกล่วงละเมิดจะได้รับความคุ้มครองโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือไม่ถ้าตนเป็นโจทก์ฟ้องคดีเอง แต่ขณะเดียวกันสังคมอีกด้านหนึ่งโดยเฉพาะผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งและถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีอาญาอาจมีความอุ่นใจที่ได้รับหลักประกันว่าจะได้รับความเป็นธรรมอย่างแท้จริงจากการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล

(๓) ด้านงบประมาณ

ไม่มีผลกระทบ เนื่องจากการแก้ไขหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ส่งผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับโอกาสในการปล่อยชั่วคราวมากขึ้น ลดภาระของรัฐบาลในการจัดสรรงบประมาณในการดูแลจัดการผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด

ไม่มีผลกระทบ เนื่องจากการแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นการแก้ไขหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ส่งผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับโอกาสในการปล่อยชั่วคราวมากขึ้น และผู้ที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวย่อมไม่ได้รับผลร้ายหรือถูกจำกัดสิทธิแต่ประการใด

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

๕.๔.๑ ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นในเรื่องใด อย่างไร และเพียงใด หรือเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด

เมื่อประชาชนที่ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับโอกาสในการปล่อยชั่วคราวอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เป็นภาระแก่บุคคลดังกล่าวในการจัดหาหลักประกันมาขอปล่อยชั่วคราว และเมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ต้องถูกควบคุมตัว ทำให้สามารถดำรงชีวิตในสังคม ประกอบอาชีพและมีรายได้ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม และทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยดังกล่าวสามารถรักษาความไว้วางใจในการต่อสู้คดี แสวงหาพยานหลักฐานได้อย่างเต็มที่ อันเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้ในทางหนึ่ง

๕.๔.๒ เศรษฐกิจหรือสังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เพียงใด

ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับโอกาสในการปล่อยชั่วคราวสามารถดำรงชีวิตประกอบอาชีพ มีรายได้แน่นอน และเมื่อศาลมีมาตรการป้องกันการฟ้องร้องคดีของผู้เสียหายที่ใช้สิทธิไม่สุจริตหรือ บิดเบือนคดีเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลย ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมอันเป็นการส่งเสริมให้ประเทศพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

๕.๔.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพหรือนวัตกรรมในการปฏิบัติราชการได้อย่างไร

เมื่อการสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวหรือไม่ ไม่ต้องถูกจำกัดด้วยการทำสัญญาประกันหรือต้องคำนึงถึงหลักประกันอีกต่อไป เจ้าพนักงานหรือศาลผู้มีอำนาจในการสั่งปล่อยชั่วคราวสามารถนำระบบการประเมินความเสี่ยงที่อาศัยข้อมูลและหลักวิธีการในการประเมินว่าหากปล่อยชั่วคราวแล้วผู้ต้องหาหรือจำเลยมีแนวโน้มจะหลบหนีหรือก่อเหตุร้ายมากเพียงใด ประกอบกับการวางมาตรการกำกับดูแลอื่น ๆ ที่ไม่ยึดโยงกับฐานะของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวมาใช้ทดแทน อีกทั้งศาลสามารถนำและพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว (Electronic Monitoring หรือ EM) มาช่วยในการกำกับดูแลให้การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๕.๔.๔ วิธีการและระยะเวลาในการประเมินผลสัมฤทธิ์ ไม่มี

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ไม่มี

๕.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบเท่ากับประโยชน์ที่ได้รับ

การแก้ไขหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ส่งผลดีในแง่ของการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ลดความเหลื่อมล้ำของคนในสังคมส่วนรวม และการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการป้องกันการฟ้องคดีโดยไม่สุจริต เป็นการช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการพิจารณาคดีและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้งการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทยให้เป็นที่ยอมรับ ถือว่ามีความคุ้มค่าในแง่งบประมาณที่ใช้ และไม่เป็นการสร้างภาระให้แก่ประชาชนแต่อย่างใด